

Devolució de la jornada "Com ens organitzem després d'un foc? I per a previndre futurs grans incendis"

2ª trobada | Artana, 16 de setembre de 2026 · 18.00 – 20.00 h

El 16 de setembre ens vam trobar a Artana unes 70 persones, entre representants d'entitats i col·lectius de la Serra d'Espadà i persones a títol individual, en la segona trobada del procés iniciat a Eslida el 16 d'agost.

Si en aquella primera jornada l'objectiu va ser compartir informació, conèixer-nos, recollir les propostes dels agents del territori i fer un primer pas cap a una coordinació conjunta, aquesta segona trobada va servir per aterrar i aprofundir en les propostes recollides a Eslida. Vam avançar cap a la definició d'un objectiu comú, uns àmbits de treball prioritaris i una estructura organitzativa que permeta portar a terme les accions prioritzades i que la coordinació es mantinga activa en el temps.

1. Benvinguda i context de l'incendi

La sessió es va obrir amb les paraules de benvinguda de l'alcalde d'Artana, municipi amfitrió de la jornada, que va agrair la participació i va animar a treballar conjuntament per a fer front a futurs incendis.

Seguidament, es va fer una breu contextualització: l'incendi forestal de la Vall d'Uixó, iniciat el 25 de juliol i extingit el 2 de setembre, és l'origen d'este procés de coordinació, que va començar amb la trobada d'Eslida el 16 d'agost i continua ara amb esta segona jornada a Artana. L'objectiu principal és la constitució d'un espai de coordinació i treball conjunt entre les entitats i col·lectius que estimem la Serra d'Espadà. Amb esta finalitat, la Societat d'Amics de la Serra d'Espadà, Bancals d'Espadà, la Fundació Entretantos i Connecta Natura comparteixen una proposta de treball, elaborada a partir de les aportacions recollides a Eslida, per a consensuar-la conjuntament amb la resta d'entitats i col·lectius.

2. Situació actual: què sabem del pla de recuperació de la Generalitat

Es va compartir la informació recollida fins ara sobre el pla de recuperació anunciat per Conselleria, que de moment es concreta en dues línies: les ajudes econòmiques directes i els treballs d'emergència.

Les ajudes econòmiques directes són subvencions per a persones, empreses i ajuntaments afectats per l'incendi, amb terminis curts (fins a novembre). En parcel·les agrícoles poden arribar fins a 4.000 €/ha en secà i 6.000 €/ha en regadiu; en terrenys

forestals, entre 500 i 1.500 €/ha. Per a poder optar-hi, cal que les parcel·les agrícoles estiguen registrades al REA i que els terrenys forestals disposen d'un pla tècnic de gestió, un requisit que sovint les persones propietàries individuals no tenen.

Els treballs d'emergència són la línia més recent, amb una dotació de 2,7 milions d'euros en 8 mesos, comunicada als ajuntaments mitjançant carta i reunions individuals amb la tècnica responsable del projecte. Inclouen actuacions com com l'apeat d'arbrat amb risc de caiguda prop de pistes i camins, l'eliminació de restes vegetals, la construcció de fajines i l'obertura o millora de pistes forestals.

Estos treballs es divideixen en dues fases. La Fase I, fins al desembre de 2026, se centra sobretot en pistes (ja s'han iniciat els treballs de la pista Artana–Alfondegulla, però encara no es compta amb una planificació de conjunt). Això significa que no hi haurà protecció contra l'erosió abans de les pluges de tardor. La Fase II, actualment en planificació, s'orientarà a frenar l'erosió i a la restauració pròpiament dita, però de moment es desenvolupa sense la participació dels agents del territori.

Les actuacions se centraran sobretot en terreny públic. Quan calga intervindre en finques privades, es prioritzaran els terrenys forestals abandonats sobre els de cultiu i es contactarà directament amb les persones propietàries. En este sentit, la carta enviada als ajuntaments dona un termini de 15 dies perquè les persones propietàries es puguin oposar als treballs previstos en les seues finques o sol·licitar-ne la llenya tallada. La carta ha generat preocupació perquè no es coneix encara quins treballs es faran ni en quines finques concretes s'actuarà. El termini de 15 dies respon a la necessitat d'agilitzar el procés davant els terminis tan curts.

Per a qui vulga actuar per iniciativa pròpia en una finca privada, cal distingir entre parcel·les agrícoles i terrenys forestals: en les agrícoles no cal cap autorització. En terreny forestal, en canvi, cal seguir un procediment concret —redactar una xicoteta memòria d'actuacions (a l'empara del Decret 91/2023) i sol·licitar autorització a la Direcció Territorial de Castelló (tràmit Z)—, i es recomana reservar-lo únicament per a actuacions puntuals: frenar l'erosió o talar arbres amb risc de caiguda sobre pistes i camins. Fora d'estos casos, la recomanació és esperar que passen les pluges de tardor i prioritzar, en un primer moment, la regeneració natural del terreny.

En el torn d'aportacions, una persona amb experiència en l'incendi de 2023 a l'Alt Millars va explicar que, en el seu cas, les subvencions van funcionar com un reembossament —calia justificar-les amb factures— i que només van cobrir entre un 50% i un 60% del cost real.

Aclariment posterior a la jornada: consultades les bases de la convocatòria actual, cal precisar que l'exigència de factures justificatives només aplica a la línia d'ajudes als ajuntaments i a les despeses de lloguer; en el cas de les finques no és necessària.

3. Definició de la identitat i objectiu comú

Objectiu comú

Es va explicar el procés seguit per a arribar a una proposta d'objectiu comú: a partir d'un formulari previ, que va rebre 46 respostes a títol individual i 27 en representació d'entitats, es van recollir les expectatives de cada persona i entitat, tant a curt com a llarg termini. L'anàlisi de les paraules més repetides en les respostes —coordinació, territori, propostes, accions, administracions, participació, implicació social— va servir de base per a redactar una primera proposta d'objectiu comú. La proposta és la següent:

Generar un espai estable de de coordinació perquè les entitats i col·lectius de la Serra d'Espadà treballen conjuntament, actuen com a interlocutores davant les administracions públiques i compartisquen informació, capacitats i recursos per a impulsar accions i projectes conjunts de recuperació, protecció i gestió del territori davant dels incendis.

Qüestió	Contingut
Què	Generar un espai estable de coordinació
Per a qui	entitats i col·lectius de la Serra d'Espadà
On	Serra d'Espadà (incloent les zones d'influència)
Com (4 mecanismes)	1) treballar conjuntament 2) actuar com a interlocutores davant les administracions públiques 3) compartir informació, capacitats i recursos 4) impulsar accions i projectes conjunts
Per a què (objectiu real)	recuperació, protecció i gestió del territori davant dels incendis.

La proposta es va validar amb una dinàmica de targetes. Es van recollir dos punts rellevants durant la dinàmica:

1. **Referència territorial:** no parlar només del Parc Natural, sinó de tota la Serra d'Espadà i les seues zones d'influència (en la línia del que ja es va remarcar a Eslida).

2. **Abast de l'objectiu:** es planteja si hauria d'anar més enllà dels incendis forestals, ja que el que ens uneix realment és la cura de la Serra. Finalment es decideix mantindre explícita la referència als incendis, per ser l'amenaça que ha originat este procés, sense descartar que en el futur es puguin abordar altres actuacions necessàries.

Nom de la coordinadora

A partir d'este objectiu es va presentar també una primera proposta de nom per a la coordinadora:

COESI — **CO**ordinadora d'**E**ntitats de la **S**erra d'**E**spadà front als **I**ncendis
(sona com cohesió)

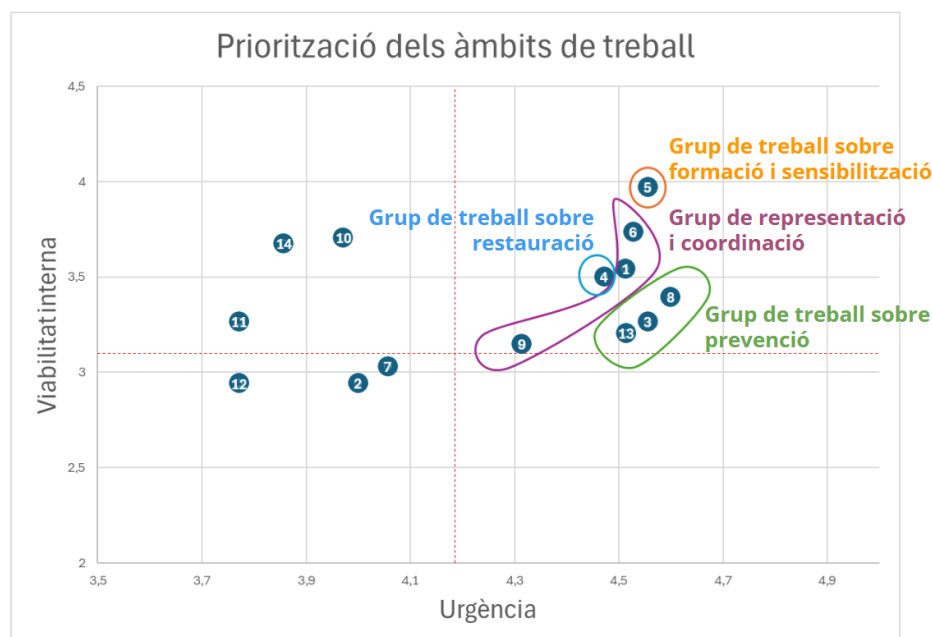
El debat sobre el nom va girar entorn de si calia incloure explícitament la referència als incendis. Es va apuntar que els incendis són un risc important precisament perquè posen en perill la biodiversitat dels ecosistemes de la Serra. No es va arribar a un consens sobre la formulació concreta del nom, i es va decidir deixar la qüestió oberta per a treballar-la més endavant, sense que això afecte la resta d'acords de la jornada.

4. Àmbits de treball

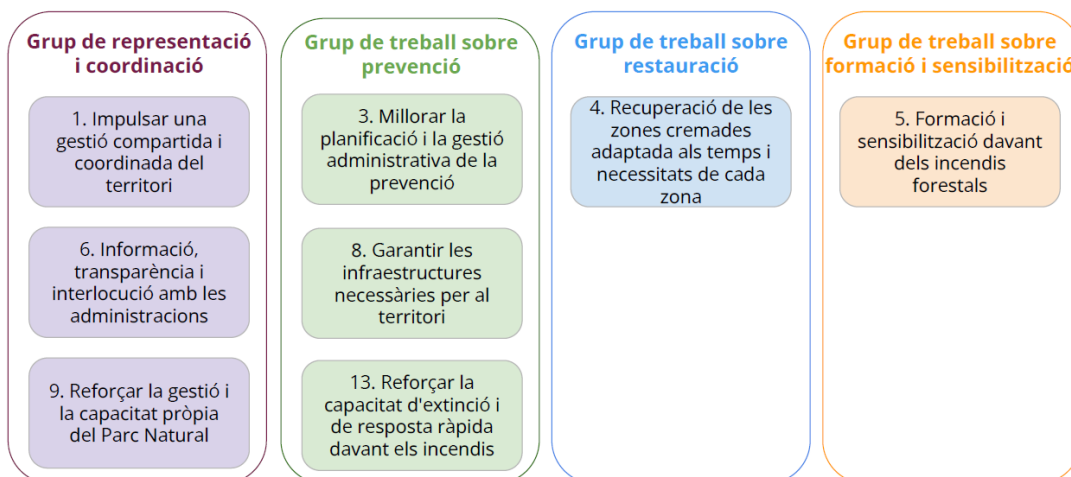
Es va explicar el procés seguit per a definir els àmbits de treball: a partir de totes les propostes recollides a Eslida i de les aportacions rebudes posteriorment, es van agrupar i sintetitzar en 14 àmbits d'actuació, que són els que es van sotmetre a votació en el formulari previ:

1. Impulsar una gestió compartida i coordinada del territori
2. Recuperar i impulsar l'activitat agrària, ramadera i forestal del territori
3. Millorar la planificació i la gestió administrativa de la prevenció
4. Recuperació de les zones cremades adaptada als temps i necessitats de cada zona
5. Formació i sensibilització davant dels incendis forestals
6. Informació, transparència i interlocució amb les administracions
7. Facilitar la gestió i la titularitat de la propietat forestal
8. Garantir les infraestructures necessàries per al territori
9. Reforçar la gestió i la capacitat pròpia del Parc Natural
10. Protegir i valoritzar el patrimoni natural, cultural i geològic
11. Acompanyar el benestar de la població afectada
12. Diversificar l'economia del territori
13. Reforçar la capacitat d'extinció i de resposta ràpida davant els incendis
14. Recuperar i catalogar el patrimoni de pedra seca de la Serra

Per a prioritzar-los, es va presentar una matriu que creuava dos criteris: la urgència de cada àmbit i la viabilitat interna, és a dir, la capacitat que té la pròpia coordinadora per a impulsar-lo amb els recursos i coneixements dels quals ja disposa, sense dependre de finançament o terminis externs. D'esta anàlisi es van destacar com a més prioritaris els àmbits 5 (formació i sensibilització) i 6 (informació, transparència i interlocució), per la seua alta viabilitat interna; l'àmbit 8 (infraestructures), com el més urgent; i els àmbits 1 (gestió compartida) i 4 (recuperació), com a eixos centrals que permeten que la resta avance.

A partir d'esta priorització, es va proposar l'organització en quatre grups de treball:

En el torn d'aportacions es van aportar diversos matisos rellevants.

D'una banda, es va debatre la conveniència de crear un grup específic d'extinció (bombers voluntaris, autoprotecció) en compte d'incloure'l dins del grup de prevenció. Es va decidir proposar-lo com a grup de treball addicional, condicionat a l'interés real que despertara en la següent dinàmica d'inscripció.

D'altra banda, es va demanar reforçar explícitament la funció de reivindicació i cerca de finançament dins del grup de representació i coordinació, ja que el voluntariat per si sol no pot substituir la inversió pública necessària. També es va assenyalar que este grup ha de ser transversal a tots els altres.

A més, es va remarcar la importància que el grup de prevenció desenvolupe accions concretes, i no es limite a la part administrativa (revisió de plans, etc.).

Amb tot, la proposta de grups de treball va quedar de la manera següent, amb el d'extinció pendent de confirmar-se en funció de l'interés mostrat:

- **Representació i coordinació** (transversal, vinculat als àmbits 1, 6 i 9)
- **Formació i sensibilització** (àmbit 5)
- **Restauració** (àmbit 4)
- **Prevenció** (àmbits 3 i 8)
- **Extinció** (àmbit 13) - pendent de confirmació

5. Estructura organitzativa

Com ens organitzem per fer possible tot el que hem parlat?

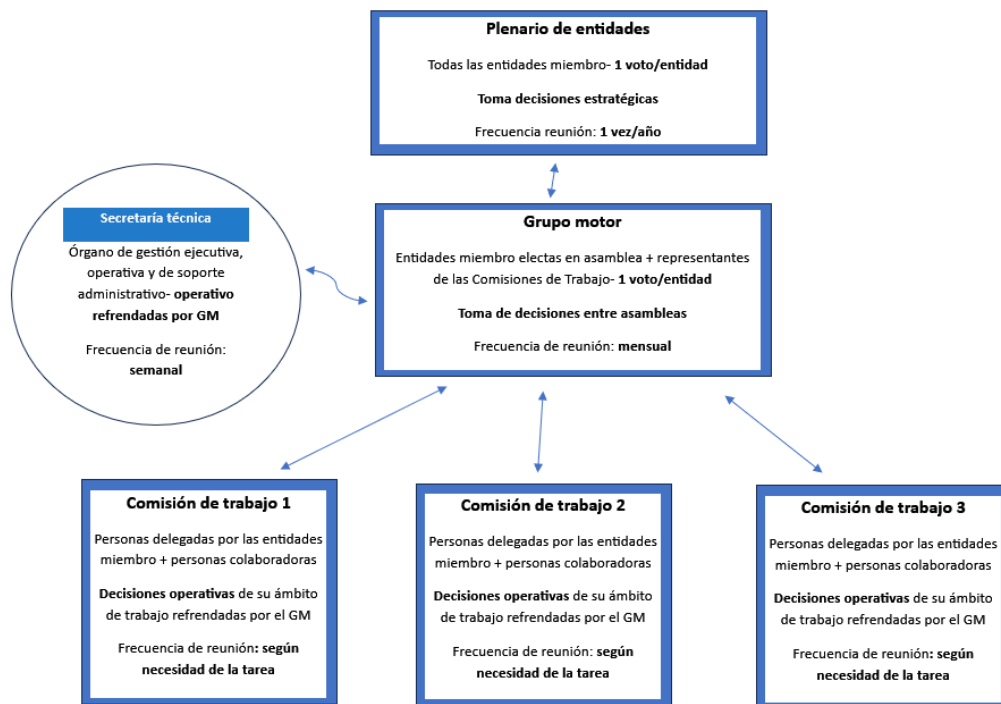
Es va presentar una proposta de model organitzatiu, inspirada en l'experiència d'altres entitats i moviments socials, estructurada a través de:

1- Comissions de treball: formades per persones delegades de les entitats membres i per persones col·laboradores a títol individual, que s'uneixen per treballar en un àmbit de treball concret. Prenen decisions operatives dins del seu àmbit, refrendades pel grup motor, i es reuneixen segons la necessitat de cada tasca.

2- Grup motor: És el grup de coordinació i representació. El formen les entitats que es vulguen comprometre una mica més enllà de la seua comissió (implica més dedicació que la participació en les comissions de treball), incloent-hi una persona representant designada per cada comissió de treball. És qui impulsa i coordina el dia a dia de la coordinadora, entre plenaris. Es reuneix mensualment, o amb la freqüència que permeta el bon funcionament del grup.

3- Plenari d'entitats: format per totes les entitats membres (un vot per entitat). És l'òrgan que pren les decisions estratègiques, com les línies de treball a mitjà i llarg termini. Es reuneix una vegada a l'any com a mínim.

4- Secretaria tècnica: òrgan de gestió executiva, operativa i de suport administratiu (actes, ordres del dia, comunicacions, qüestionaris...). No pren decisions pròpies; el seu treball és operatiu i queda refrendat pel grup motor.

Es va insistir en algunes qüestions pràctiques per al bon funcionament d'este model: es demana que cada entitat elegisca, com a màxim, una o dues persones per comissió, per tal de garantir una bona coordinació interna i evitar talls en la cadena d'informació; i es va recordar que la participació implica un compromís real de temps (lectura de documentació, resposta a correus, assistència a reunions), que cadascú ha de valorar amb honestat abans d'inscriure's.

La proposta d'estructura es va validar amb la mateixa dinàmica de targetes, sense que es plantejara cap esmena. A continuació, es va obrir un espai perquè les persones i entitats assistents s'inscrigueren, mitjançant notes adhesives, tant a les comissions de treball com, si ho desitjaven, a formar part del grup motor o de la secretaria tècnica.

La composició resultant d'esta dinàmica, amb les entitats i persones que formen part de cada grup, es recull a l'Annex d'este document. Les entitats que no van poder inscriure's, perquè necessitaven consultar-ho abans o perquè no van poder assistir a la jornada, i que estiguen interessades, poden posar-se en contacte amb la Secretaria Tècnica a través del correu info@connectanatura.org.

6. Conclusions i pròxims passos

Es va tancar la jornada resumint els acords assolits: s'ha constituït i consensuat un espai de coordinació, amb un objectiu comú validat, una estructura organitzativa definida, uns àmbits de treball prioritzats, i les entitats i col·lectius que ja s'hi han inscrit.

Com a primers passos, la Secretaria Tècnica s'encarregarà de posar en marxa els canals de comunicació, tant interns com externs: es crearà una comunitat de WhatsApp (amb un grup per a cadascun dels espais de l'estructura) i es mantindrà una llista de correu electrònic. Totes les entitats i col·lectius que formen part del grup motor rebran, per estes vies, tota la informació sobre els pròxims passos.

Es va anunciar també que la Trobada dels Pobles de la Serra d'Espadà, el 26 de setembre a Suera, per la vesprada, ens oferirà un espai per a presentar públicament la coordinadora, i per a obrir la porta a que noves entitats o col·lectius que hi assistisquen s'hi puguin sumar. En eixe mateix espai, es comptarà amb la participació de dues experiències d'altres territoris de les quals aprendre: Pego VIU (Alacant) i el Projecte Mosaico (Extremadura).

La data i el format de la primera reunió del grup motor es concretaran a través del grup de WhatsApp. Es fan propostes per on començarà a treballar:

- Preparar un manifest per a la presentació pública de la coordinadora.
- Redactar una carta dirigida a la Conselleria, per a exigir el reconeixement de la coordinadora com a interlocutora legítima de la societat civil organitzada, i establir uns criteris mínims que s'haurien de complir a l'hora de planificar i executar les mesures urgents i de restauració.
- Elaborar un reglament intern de funcionament, que definisca la periodicitat de les reunions, les funcions de cada òrgan, la presa de decisions i les relacions entre ells.
- Acompanyar la posada en marxa de les comissions de treball, proposant una metodologia compartida que facilite l'organització interna de cada comissió i la coordinació amb la resta de grups.

Finalment, es va insistir en un punt important: la coordinadora no és, de moment, un ens jurídic, sinó un espai de coordinació i trobada entre entitats, col·lectius i persones. Seran les pròpies entitats i persones que la formen qui, amb el temps, decidiran si cal fer-la evolucionar cap a una entitat amb identitat jurídica pròpia.

Per acabar, es van donar les gràcies a totes les entitats, col·lectius i persones que hi van participar, per la seua implicació i les seues aportacions.

ANNEX: Composició dels grups de treball

Comissions de treball				Grup motor	Secretaria tècnica
Formació i sensibilització	Prevenió	Restauració	Extinció		
La Surera Centro para el Conocimiento del Paisaje Societat d'Amics de la Serra d'Espadà Ajuntament d'Artana La Vall Verda Agrícolaris Ajuntament d'Eslida Cor de Suro Serra Espadà Viva M. S. I. O. S. M. P. E. J. M. P.	Ajuntament d'Ain Associació veïns urb. Zorear (Artana) Agrícolaris Connecta Natura Bancals d'Espadà Club senderista de Betxi R. A. R. G. J. A. S. X. S.	La Vall Verda Interpreta Natura Àguiles d'Artana - Reconstruïm Artana M. A. D. F. X. S. P. L. J. A. S. J. M. P. S. M.	J. M. S. R. A. X. S.	Cor de Suro Ecologistes en acció Almas Salvajes Associació veïns urb. Zorear (Artana) Connecta Natura Societat d'Amics de la Serra d'Espadà Bancals d'Espadà Fundació Entretantos	Connecta Natura Societat d'Amics de la Serra d'Espadà Bancals d'Espadà Fundació Entretantos

Per motius de confidencialitat, les persones que s'han inscrit a les comissions de treball a títol individual estan identificades en el present annex únicament amb les seues inicials.

A més, diverses persones s'han posat en contacte amb la Secretaria Tècnica oferint-se a ajudar i donar suport puntual des de les seues respectives àrees de treball i experiència, tot i no formar part de l'estructura organitzativa de manera permanent. Este suport puntual és molt benvingut i es tindrà en compte a mesura que avança el treball de cada comissió.

